

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. G. DISSESCU

Prim-Redactor: SILIU RĂDULESCU

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Ion N. Stambulescu. — *Iarăși art. 46 din legea Cu rîei de Casație,*
Ion Simlonescu. — *Stipulațiunea pentru altul.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I.*
Dotă. — Imobil ipotecat. — Creanță dotală. — Imobil cumpărat
cu bani dotali. — Transcripțiune.

(Chiril Pretorian și altu cu Maria N. C. Petrescu).

Curtea de Apel din București, s. I. — Timbru și înregistrare.

— Vânzare. — Lipsa unui act scris.

(Minist. de Finanțe cu Nae C. Bărzan).

Judecătoria Ocol. R. Sărat. — Văduvă săracă: — Dreptul său
în succesiunea bărbatului. — Ascendenți privilegiați. — Cola-
terali.

(Alexandrina Istrate cu Ion T. Istrate și alții).

Jurisprudența străină,

Iarăși despre înțelesul art. 46 din legea de organizare a Curții de Casație.

Inalta Curte de Casație a dat, în secții-unite, o interpretare a articolului 46 sus menționat, pe care cu tot regretul nu o pot împărtăși, fiindcă după părerea mea, ea contravine unei dispozițiuni formale a textului, ce era chemată a aplica.

Reamintesc că acest text de lege cuprinde dispoziția că recurentul este dator, când este vorba de hotărîri cari după lege se comunică prin oficiul portărilor, să prezinte el, la ziua înfățișării procesului, certificat doveditor, dacă s'a comunicat și la ce epocă s'a comunicat hotărîrea atacată cu recurs, dacă la dosar nu se află o asemenea dovadă.

Articluul citat hotărăște: că lipsa acestui certificat atrage deadreptul anularea recursului, fără ca curtea să poată acorda vreun termen, pentru aducerea certificatului, sau a dovezii de comunicare, ce nu se află la dosar.

În speța ce avea de soluționat Inalta Curte s'a făcut divergență de secția I-a, unde era pendinte acest recurs, nu pe punctul d'a se ști, dacă se poate sau nu acorda vreun termen recurentului, care nu prezentase certificatului cerut de lege, căci textul articolului 46 e absolut categoric în sensul contrariu; ci pe un punct de fapt, dacă nu rezultă implicit, că nu se comunicase recurentului decizia curții de apel, din circumstanța că exista la dosar dovada de comunicarea acelei decizii, către celalt recurent, căci ambele părți erau recurente.

La ziua fixată pentru judecarea divergenței, recurentul prezenta certificat doveditor, că în realitate decizia atacată cu recurs nu i fusese comunicată; s'a ridicat însă atunci chestiunea tardivității procedurii aceluși certificat.

Inalta Curte a făcut divergență din nou, și pe acest punct și a trimis afacerea în secții-unite, care a rezolvat-o în sensul că: chiar după divergență recurentul mai poate, în mod util, prezenta certificatul, cu toată dispoziția formală, precisă, și extraordinară de energetică, a textului de lege, care impune ca sancțiune anularea unui asemenea recurs.

Odată precizată astfel chestiunea ce era supusă Inaltei Curți, să examinăm problema, spre a vedea dacă soluția dată este sau nu cea legală.

Vom examina mai întâi chestia la lumina principiilor de drept comun, în materie de divergență.

În drept, este de principiu constant, și de nimeni contrazis, că în caz de divergență de păreri între judecători, atunci când se judecă din nou afacerea, părțile trebuie repuse în aceeași situație juridică, ca înainte de a se ivi divergența.

Cu alte cuvinte este constatată că e un drept câștigat pentru părți, că divergența trebuie soluționată numai pe punctul discutat, cu probele și mijloacele prezentate la ziua când s'a produs divergența fără posibilitate de cereri de noi dovezi, prezentare de noi motive, etc., etc.

Din acest principiu universalmente admis, decurge în mod forțat consecința, că nici motive noi de recurs, nu se pot invoca la ziua judecării divergenței, nici vre-o cerere de admitere de vreun probatoriu nu se poate face; după cum nici incidente care tind la anularea ca rău îndreptat, sau ca neregulat ori netimbrat al unui apel, ori recurs, pe dată ce este constant că asemenea chestiuni n'au făcut obiectul discuțiunii ce a produs divergența.

Formularea acestor consecințe este întemeiată și pe regula cuprinsă în articolul 117 codul de procedură civilă, din care rezultă că judecătorul chemat a completa instanța, spre a soluționa divergența, are un rol cu totul mărginit, adică acela de a examina numai punctele asupra cărora s'a ivit divergența; deci numai acele puncte pot fi puse în discuție.

Ca aplicație a acestui principiu este constant admis că judecătorul, sau consilierul, venit de la altă secție, spre a soluționa divergența, nu are cădere a judeca apoi fondul afacerii, ci imediat după rezolvarea divergenței, trebuie să se retragă rămânând ca ceilalți judecători ai secției, să procedă mai departe la judecarea afacerii.

Inalta Curte de Casație, Secția I-a, a avut oca-

zia să aplice într'un caz, care la prima vedere ar părea foarte delicat, principiul că este un drept câștigat pentru părți ca soluționarea divergenței să se facă în aceleași condițiuni, ca și cum afacerea s'ar fi rezolvat în momentul proclamării acelei divergențe.

În speța aceasta recurentul lipsea când s'a produs divergența, dar la ziua judecării divergenței el se prezintă, totuși Curtea de Casație a decis la 17 Aprilie 1906, ca o consecință, foarte riguroasă de sigur consecință dar foarte juridică, a principiului mai sus stabilit, că recurentul, de și prezintă, trebuia considerat ca absent, și deci nu putea pune concluzii în divergență, pentru a-și susține recursul său.

Acum că am stabilit complect principiile de drept, ce guvernează materia, precum și consecințele ce decurg din acele principii, să vedem dacă ceva militează în speța ce Înalta Curte avea să rezolve, ca să schimbe principiile mai sus puse.

În prim loc este de observat că dacă Înalta Curte s'ar fi putut complecta imediat, spre a rezolva divergența ce se ivise, nu ar fi putut să dea altă soluție decât aceea ce în mod așa de imperativ, de două ori imperativ chiar, o impune textul legii; adică să anuleze recursul fără ca să poată da vreun termen pentru aducerea aceluia certificat.

Dacă însă divergența n'a putut fi rezolvată imediat, este posibil să se susțină că trebuie să se schimbe soluția, adică să se primească un certificat ce nu exista în momentul judecării procesului?

O asemenea interpretare nu e admisibilă, pentru că încă odată există un drept câștigat pentru partea ce pretindea că recursul trebuia anulat, din cauza lipsei certificatului categoric cerut de lege; și nu faptul că s'a ivit o divergență îi poate face situația mai favorabilă, celui ce fusese, de prin dispoziția formală a legii, declarat decăzut din dreptul său.

În al doilea loc, după cum s'a arătat prin precedentul nostru articol asupra interpretării articolului 46 legea organizării Curții de Casație¹⁾ este perfect stabilit că legiuitorul din 1910, în dorința de a pune capăt târăgănilor judecării recursurilor, a găsit că singura soluție era aceea prevăzută în actualul articol 46, adică o pedeapsă pentru recurentul neglijent, adică de a i se declara deadreptul noul recursul său.

Mai mult, de teama că judecătorii ar putea să admită vreo amânare a procesului spre a da posibilitatea a se prezenta certificatul, legiuitorul face injoncțiunea formală, că o asemenea amânare este strict oprită; dispoziție ce a fost reiterată de legiuitorul dela 1912 ca și cel dela 1925, când s'a modificat pentru ultima oară legea organică a Curții de Casație.

De aci rezultă că existând o decădere de drepturi, impusă de legiuitor, prin întrebuintarea formulei drastice că recursul trebuie deadreptul anulat, fără posibilitate de vre-o păsuire, în mod fatal anularea unui asemenea recurs se impunea.

Iată dar că nu numai pe baza principiilor de drept

în materie de divergență, dar și pe temeiul textului de lege special, articolul 46 din legea organică a Curții de Casație, soluția contrarie celei dată de Casație, în secții-unite e singura juridică. A admite contrariul este a decide cu călcarea textului articolului 46, că judecătorul care e oprit a da vre-o amânare, ca să se aducă acest certificat; totuși prin pronunțarea divergenței pe un punct în corelație cu existența dovezii de comunicare, să albească posibilitatea prin acordarea unui termen, să reinvieze un drept pierdut.

În fine, propunerea de a se interpreta articolul 46, în sensul că un asemenea certificat s'ar putea produce ori și când, deci și în fața secțiilor-unite dacă amânările în judecarea procesului s'au produs din alte circumstanțe, atât numai că amânarea să nu se dea expres pentru aducerea aceluia certificat: o asemenea propunere nu poate fi serios discutată, cât timp legiuitorul se exprimă în mod așa de imperativ, așa de drastic că un recurs, pentru care recurentul nu a adus, la ziua judecării, certificatul doveditor că era în termen făcut, este deadreptul nul.

O asemenea interpretare mai este absolut imposibilă, față de principiul constant de drept, că în divergență părțile trebuiesc repuse în aceeași situație, ca și cum divergența s'ar fi rezolvat imediat.

Iată atâtea motive puternice, care ne împiedică d'a putea aproba o asemenea decizie.

Ion N. Stambulescu

Procuror General la Curtea de Casație

Stipulația pentru altul

În c. civ. român nu există text de lege care să trateze despre materia stipulației pentru altul ca art. 1121 din codul civil francez, ale cărei dispozițiuni consacra o excepție la regulile din art. 1119 și 1165 codul civil prin care se proclamă principiul că efectul contractelor n'are loc între părțile contractante.

La noi prin art. 973 c. civ. se declară că: "Convențiunile n'au efecte decât între părțile contractante; or, prin această dispozițiune s'ar părea la prima vedere că contractele încheiate sub forma unei stipulațiuni pentru altul sunt prohibite prin aceea că contractul indirect încheiat sub forma stipulației pentru altul prin natura sa profită nu numai părților contractante ci și acelor care la început sunt în afară de contract.

De aceea, atât la noi cât și la francezi, într'o măsură limitată, există discuție asupra validității stipulației pentru altul. Cum am spus mai sus, în dreptul civil francez discuția este mai restrânsă prin aceea că stipulația pentru altul este prevăzută de art. 1121 c. civ. fr. sub forma de excepțiune a două ipoteze, și anume: în primul rând cazul când stipulația în favoarea altuia este făcută atât în interesul stipulantului cât și al terței persoane, această operație juridică fiind socotită ca o anexă sau condițiune a unei prime stipulațiuni care produce efecte între părțile contractante.

Putem cita ca exemplu în acest sens cazul unei delegațiuni imperfecte făcută sub forma unei stipulațiuni pentru altul. Să presupunem că *Primus* datorează lui *Secundus* dintr'o anumită cauză juridică o sumă oarecare, iar că *Primus* pentru altă sumă este creditorul lui

1) Vezi articolul din *D. ep ul* No. 8, dela 26 Februarie a. c.

Tertius. În asemenea situație, Primus, în calitate sa de creditor al lui Tertius, poate sub forma unei stipulațiuni pentru altul, evitându-se formalitatea de invitațiune sau mandat, care are loc cu o'azia unei delegațiuni, să se adreseze direct lui Tertius, ca acesta să plătească lui Secundus creanța pe care Primus o datorează acestuia. De asemenea, mai putem cita și cazul când un vânzător al unui imobil ipotecat dispune, tot prin stipulație pentru altul, ca prețul vânzării datorat de cumpărător să fie plătit direct creditorului ipotecar; sau cazul când într'un partaj al unei succesiuni, comostenitorii decid ca numai un singur comostenitor să facă plata integrală a unei datorii; a succesiunii care de drept ar fi divizibilă între comostenitori (Cass. fr. Sirey ch. 9.1—231); în aceste cazuri creditorii pot să se adreseze direct comostenitorului v'zat sau prometantului cumpărător sau lui Tertius în baza unei acțiuni directe ce naște imediat fără nici o altă formalitate din stipulația pentru altul încheiată de stipulant în favoarea lor 1).

Pentru a ajunge la această situație juridică art. 1121 c. civ. fr. se exprimă astfel: „*On peut pareillement stipuler au profit d'un tiers, lorsque telle est la condition d'une stipulation que l'on fait pour soi-même ou d'une donation, que l'on fait à un autre. Celui qui a fait cette stipulation, ne peut plus la invoquer si le tiers a déclaré vouloir en profiter*“. Iar a doua ipoteză este cazul unei donațiuni cu sarcini (sub modo) prin care donatarul unei liberalități între vii sau mortis causa, și în calitate lui de intermediar sau gestor de afaceri, este obligat să dea unei terțe persoane, concepută sau nu la facerea actului de donație, o cotă-parte din liberalitate. Cu toate acestea, din lipsa textului 1121 c. civ. fr. din codul nostru, nimeni nu s'a gândit atât în doctrină cât și în jurisprudență, să declare de nule, contractele încheiate față de terțe persoane sub forma unei stipulațiuni pentru altul, și aceste contracte pot să fie variate ca: contractul de asigurare a unei terțe persoane, de rentă viageră, vânzarea cu termen, donație deghizată, contractul colectiv, donațiunea în favoarea unei fundațiuni publice, etc., căci marele avantaj al stipulației în favoarea altuia, consistă în aceea de a face posibile donațiunile, asigurările și fundațiile și în favoarea unor persoane nedeterminate de multe ori în colectivitatea pe care o reprezintă cum e în cazul contractului colectiv prin care de multe ori majoritatea membrilor unei colectivități se obligă și profită și persoanelor care nu au luat parte la încheierea actului și a celor care fie că nu s'au putut determina, sau încă nu au fost concepute la acea dată, ca în cazul unei fundațiuni făcută în favoarea săracilor prin intermediul unei comune sau a unei persoane morale, etc. 2. În asemenea condițiuni se naște întrebarea care este textul sau baza juridică în codul nostru pe care se poate întemeia

1) În delegație situația juridică este alta ca în stipulație pentru altul și anume: Secundus ca debitor și în același timp ca creditor invită pe creditorul său Primus ca delegatar și pe Tertius ca delegat ca între ei să se înțeleagă și să stipuleze prin intervenția unei noi convențiuni plata datoriei lui Primus, convențiune care face să nască o acțiune directă a lui Secundus contra lui Tertius fără ca Primus să fie complet degajat.

2) În materie de asigurări asupra vieții, jurisprudența nu voeste să admită cazul unei asigurări pe viață a unei persoane încă neconcepută, deși cu drept cuvânt se obiectează că, după cum este posibilă vânzarea unui lucru viitor, pe cale de analogie trebuie să fie posibilă și stipulațiunea în profitul unei persoane viitoare. Căci după cum se poate aștepta crearea unui lucru viitor, tot așa se poate aștepta persoana încă neconcepută.

existența stipulațiunei pentru altul? Temeiul juridic al acestei forme rezidă în dispozițiunile art. 987, 988 urm. c. civ. care se ocupă de materia gestiunei de afaceri prin care o persoană, în lipsa sau fără cunoștința unui proprietar, continuă și conduce materialmente vorbind gestiunea acestuia sub rezerva ratificării ulterioare din partea proprietarului și în art. 1546 c. civ. prin care se dispune că un mandatar poate peste puterea din mandat să încheie ori ce fel de convențiuni profitabile mandantului, valabile bineînțeles sub rezerva ratificării acestuia din urmă. Din textul acestor articole reiese dar concluzia că anumite acte, contrar dispozițiilor art. 973 c. civ. pot produce efecte juridice și față de persoanele cari nu au luat parte la încheierea lor, iar sfera lor de aplicare lărgindu-se, în mod evident se ajunge la concluzia că gestiunea de afaceri, după cum se exprimă Labbé, nu este altceva decât: *à faire sans mandat ce que pourrait faire un mandataire*, definiție care se confundă perfect cu aceea a stipulațiunei pentru altul al cărei rost juridic este ca și al gestiunei de afaceri, de a încheia fără mandat un contract în folosul altuia, concluzie care devine cu atât mai evidentă în dreptul nostru cu cât odată cu suprimarea art. 1121 c. civ. fr. s'a suprimat și art. 1119 care zice: „*On ne peut en général s'engager ni stipuler en son propre nom que pour soi-même*“ care dispozițiune a fost considerată în tot timpul în dreptul francez ca un obstacol al admisibilităței stipulației pentru altul, în afară de condițiunile prevăzute în art. 1121 c. civ. fr. 3).

Și în fața instanțelor noastre judecătorești se prezintă spețe care trebuiesc rezolvate prin ajutorul regulilor mai sus arătate. Curtea de apel din Iași sec. I sub președinția eminentului jurisconsult și magistrat Dl. D. Volanski, prin decizia No. 63 din 1927, adnotată de d. Eugen Petit în revista juridică „Jurisprudența generală“ No. 18 din 1927, s'a pronunțat asupra unei spețe care s'ar putea, după noi, a primi o soluțiune alta sub aplicarea principiilor de mai sus. Speța este următoarea: la Tribunal dupe ce s'a îndeplinit formalitățile legale prin licitație publică, s'a vândut imobilul proprietatea unui minor, adjudecându-se definitiv asupra direcției C. F. R. pentru 2.511.000 lei, preț care nefiind depus în termenul legal, Tribunalul a dispus ca imobilul să fie scos din nou la licitație spre revânzare. În același timp, Direcția C. F. R. constatând pentru motivul că mandatarul ei la licitație publică a excedat puterile mandatului dând ca preț al imobilului o sumă mai mare decât cea prevăzută prin procură, tatăl minorului, spre a evita contestația, în calitate sa personală, nu ca tutore, oferă restul de preț de 511.000 lei, adică ceea ce exceda peste prețul prevăzut în mandat, cerând autorizarea dela instanța judecătorească pentru a depune această sumă în contul prețului vânzării.

Curtea de apel a respins cererea, între altele, pentru motivul că intervenția tatălui echivalează cu o tran-

3) Planiol, III, No. 1224 și urm. é. l. VI. Un exemplu clasic de stipulație pentru altul, adică când interesul terțiului face obiectul unic al stipulației ni-lă găsim în jurisconsultul Pothier (No. 70): „*Je stipule de vous que vous ferez présent d'un livre à Jacques*“, pe care pentru a o face validă în conformitate cu art. 1121 c. civ. pr. o însoțea de o clauză penală: „*Me promettez-vous telle somme si vous ne faites pas pour Jacques ce que vous vous engagez a faire?*“. Clauză care deși permisă după lege la noi, nu mai este obligatorie.

zație care nu poate fi omologată de instanțele de fond întrucât prin aceasta s'ar eluda dispoziția art. 403 c. civ. care este de ordine publică, conform căreia bunurile imobiliare nu pot fi vândute decât prin licitație publică. Socotim că, în speță, nu poate fi vorba de o tranzacție, pentru că tranzacția trebuie propusă de părțile litigante și care au interese opuse; or, în speță, tatăl vine ca un gestionar de afaceri pentru și în favoarea C. F. R. pentru a plăti diferența de preț rezutată la licitația publică, ofertă care trebuie primită ori de cine ar veni ea, întrucât minorul n'are nici un interes contrariu de a se opune la o asemenea plată. În sensul acesta putem cita o veche jurisprudență a Casației franceze. „Il n'est pas nécessaire que le prix soit fourni par celui qui achète. L'acheteur devient propriétaire alors même que le prix serait payé à sa place par une autre personne. Mais il y a en pareil cas de régler les rapports entre l'acheteur et celui qui a payé le prix à sa place; ce peut être une donation, un prêt, un remboursement, etc.”.

Am expus cele de mai sus în speranța că și jurisprudența noastră se va îndrepta spre o cât mai întinsă aplicare a principiilor stipulației pentru altul care are o așa de mare asemănare cu gestiunea de afaceri.

Ion Simionescu
Doctor în Drept, Avocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 3 Octombrie 1927

Președinția D-lui Em. Miculescu, președinte

Chiril Pretorian și altul cu Maria N. C. Petrescu

DOTĂ.—IMOBIL IPOTECAT.—CREANȚĂ DOTALĂ.—ACȚIUNE ÎN EXECUTARE.—ADJUDECAREA IMOBILULUI.—SOT DOTAL.—EXERCICIUL ACȚIUNII.—ART. 1242 C. CIV.
DOTĂ.—IMOBIL DOBÂNDIT CU BANI DOTALI.—DACĂ ACTUL DE CUMPĂRARE TREBUE TRANSCRIS ÎN REGISTRELE DE FOI DOTALE.—ART. 1228, 1229 ȘI 1247 COD. CIVIL.—ART. 710, 716, 722 ȘI 723 PROC. CIVILĂ.

1. Soțul în virtutea art. 1242 c. civ. având mandat legal în ce privește exercițiul acțiunilor dotale este autorizat a cere scoaterea în vânzare a imobilului ipotecat pentru executarea creanței dotale și a cere adjudecarea acestui imobil în achitarea acestei creanțe și aceasta cu atât mai mult cuvânt atunci când în contractul matrimonial se prevede că numerariul dotal are să servească la cumpărarea unui imobil care să devie dotal.

2. Legea necerând prin nici un text transcrierea în registrele foilor dotale și a averii imobile cumpărată cu banii dotali, urmează că omisiunea instanței de fond de a se pronunța asupra unei apărări întemeiată pe această lipsă de transcriere nu este esențială întrucât poate fi prea bine opusă dotalității imobilului dobândit cu bani dotali fără ca actul de achiziție să fie trecut în registrele foilor dotale.

No. 2090. — Respins recursul făcut de către Chiril Pretorian și Fl. Pr. I, Pretorian în proces cu Maria N. C. Petrescu S'au ascultat d-nii avocați D. Constantinescu și Economu pentru recurenți și Niculescu-Olteț pentru intimată,

Curtea deliberând,

Având în vedere sentința atacată din care rezultă că soții Maria și preotul I. Pretorian căsătorind în 1899 pe fiica lor Maria cu N. C. Petrescu ii constituie dota suma de 10.000 lei cu mențiunea expresă că cu acești bani, viitorii soți pot cumpăra un imobil care să devină dotal : că părinții nedisponând de suma necesară s'au obligat a achita dota în termen de 3 ani, iar pentru asigurarea plății au constituit, chiar prin actul dotal, o ipotecă asupra unei mori și locul ei; că expirând termenul de plată și părinții neputând achita numerariul dotal, soțul C. N. Petrescu ca creditor dotal și mandatar legal al soției sale, a scos în vânzare bunul ipotecat, care s'a adjudecat definitiv asupra lui, în calitate sus arătată, cu suma de 4000 lei, ce i s'a plătit din creanța ipotecară, specificându-se categoric în ordonanța de adjudecare că imobilul astfel vândut este dotal, întrucât a fost cumpărat cu banii dotali, iar ordonanța a rămas definitivă.

Că în 1912, soții Maria și N. C. Petrescu au vândut imobilul sus arătat recurenților de astăzi, prin act sub semnătură privată, transcris la Tribunal, iar în 1924 soția vânzătoare după încetarea din viață a soțului, a cerut anularea actului din 1912 pe temeiul disp. art. 1248 C. civ., acțiune admisă atât de jud. de ocol cât și de tribunal, în apel.

Având în vedere că, pentru a da această soluție litigiului, instanța de fond interpretând convenția matrimonială a soților Petrescu, constată în fapt și motivează că ea cuprinde o constituire de dotă cu dreptul pentru soți de a întrebuița capitalul dotal în cumpărarea unui imobil, care să devină dotal; că urmărirea bunurilor ipotecate în garantarea dotei s'a făcut de soțul N. C. Petrescu în calitate lui de creditor dotal și mandatar legal al soției sale, iar în ordonanța de adjudecare se arată expres acest lucru și că imobilul astfel cumpărat este dotal.

Că această ordonanță a rămas definitivă și constituită autoritate de lucru judecat față de recurenții Florea I. Pretorian, care a figurat în instanța de executare și n'a făcut contestație contra vânzării și nici recurs contra adjudecării.

Că din toate acestea deducând că moara vândută de soții Petrescu era o avere dotală; că ea aparținea nu soțului ci soției dotate, după cum se și prevede în actul de vânzare, s'a făcut în timpul căsătoriei în disprețul art. 1248 C. civ. Tribunalul hotărăște anularea actului de vânzare.

Văzând primul motiv de casare, astfel enunțat:

1) „Violarea art. 1247 al. I; 1536, 1294, 1295, 1242, 1236, comb. cu 969, 1247 al. 2 și 1201 C. civ. și denaturare de acte prin aceea că Tribunalul a considerat că moara din litigiu care în actul dotal nu era constituită dotă, ci garanție, a devenit dotală fiind cumpărată de către N. C. Petrescu pentru soția sa cu bani dotali, făcându-se astfel „întrebuițarea” prin actul dotal, când în realitate cumpărarea a făcut-o soțul personal, clauza de între-

bunțare nu s'a respectat spre a cumpăra benevol un imobil evaluat de soț și de constitutor în valoare de 10.000 lei, modificându-se astfel actul dotal numai de soț și în fapt s'a operat o datio in solutum, căci Maria C. N. Petrescu a luat acest imobil drept plata sumei".

Considerând că, după cum rezultă din constatările instanței de fond, făcute fără nici o denaturare în cauză, soțul N. C. Petrescu a cerut urmărirea imobilului ipotecat în calitate de creditor dotal și mandatar legal al soției sale; că, în această calitate a luat parte la licitație și a concurat, iar ca preț al adjudecării a depus creanța dotală;

Că, în contractul matrimonial al soților, stipulându-se, cupă cum nu se contestă, că, dânsii pot cumpăra cu capital dotal un imobil care să devină dotal, este necontestat că imobilul cumpărat în asemenea condițiuni a devenit dotal și el aparține ca avere dotală soției, iar nu soțului; că, soțul, în virtutea disp. art. 1242 c. c., având mandat legal în ce privește exercițiul acțiunilor dotale, era autorizat a cere scoaterea în vânzare a bunului ipotecat pentru executarea creanței dotale și a cere adjudecarea acestui bun dotal în achitarea creanței dotale — acesta cu atât mai mult cu cât acțiunea sa era în concordanță cu stipulațiunile contractului matrimonial, după care numerariul dotal avea să servească la cumpărarea unui imobil dotal; că, împrejurarea că imobilul s'a cumpărat la licitație iar nu benevol și că, în achitarea lui s'a dat numai o parte din creanța dotală, iar nu în întregime, nu poate avea nici o influență, contractul dotal nespecificând că imobilul ce va deveni dotal nu poate fi cumpărat decât benevol și numai cu întregul capital dotal iar nu și cu parte din el;

Că dar, întrebunțarea banilor fiind făcută în conformitate cu clauzele actului dotal și de către un mandatar legal care avea dreptul dela lege a lucra în acest mod în numele soției, imobilul cumpărat în aceste condițiuni, bine a fost considerat ca dotal, astfel că motivul de casare devine nefondat.

Asupra motivului II de casare astfel enunțat;

2) „Violarea art. 1228, 1229 c. civ. 710, 716 722, 725, pr. civilă, și omisiune esențială întrucât această moară care nu a fost constituită dotă, dar se zice „că a devenit dotală prin ordonanța citată în cursul căsătoriei, nu se poate opune dotalitatea ei, de oarece ea nu a fost trecut în registrul special de „acte dotale”.

Considerând că cumpărarea imobilului în discuțiune în condițiunile sus arătate, constituie un act de executarea clauzelor convențiunii matrimoniale a soților Petrescu, iar transcrierea acestei convențiunii în registrele de foi dotale nu se contestă; că, legea necerând prin textele invocate și nici prin alt text transcrierea în registrul foilor dotale și a averii imobile cumpărată cu bani dotali, omisiunea imputată Tribunalului de a nu fi discutat această apărare este esențială — și nici violare de lege nu poate fi.

Asupra motivului III de casare astfel enunțat:

3. „Violarea art. 751, 846, 755, 729, 969 cod civ., și omisiune esențială, întrucât reclamanta înzestrată succedând în urma constitutorului pr. I.

Pretorian și întrucât moara făcând parte din averea lui și nefiind scutită de raport, ea a fost adusă la masa partajabilă și contopită în aceasta, atunci când reclamanta s'a lichidat asupra succesiunii cu ceilalți frați ai ei prin actul aut. la No. 2867/922 Trib. Dolj, deci chiar dotală, ea a pierdut acest caracter”;

Considerând că, omisiunea imputată prin acest motiv de casare nu este esențială, întrucât este constant că moara eșise din patrimoniul soților Petrescu încă din 1912 prin vânzarea a cărei anulare se discută astăzi, iar actul din 1922, la care se referă prezentul motiv, prevede alte bunuri succesoriale din moștenirea pretului I. Pretorian, fără a face nici o mențiune despre moară, de unde rezultă că părțile prin acest act și-au lichidat raporturile relative la restul succesiunii, nu și la averea dotală în discuțiune;

Că dar, și acest motiv devenind nefondat, recursul este a se respinge;

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. I

Audiența dela 29 Noembrie 1927

Președenția d-lui G. T. Ionescu, consilier

Ministerul de Finanțe cu Nae C. Barzic

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE.—VÂNZARE.—DACĂ TAXA DE ÎNREGISTRARE DE 5% SE APLICĂ ȘI ÎN CAZUL CÂND VÂNZAREA NU ESTE CONSTATATĂ PRIN ACT SCRIS. — ART. 44 ALIN. 2. 48, 56 75 ȘI 76 ȘI URM. DIN LEGEA TIMBRULUI.—ART. 1295 COD. CIVIL.

Prin dispozițiunile art. 44 alin. 2 din legea timbrului, potrivit cărora sunt supuse taxei de înregistrare de 5% vânzările de bună voe de bunuri imobiliare legiuitorul a înțeles să supue la aceste taxe nu numai actele constatatoare ale vânzării ci convenția însăși de vânzare chiar dacă nu este constatată prin act scris.

No. 333— Admis recursul făcut de către Ministerul de Finanțe în potriiva sentinței cu No. 292 | 626 a Tribunalului Buzău S. I, în proces cu Nae C. Barzic.

Curtea deliberând,

Asupra recursului de față făcut prin adresa No. 76564 din 22 Martie 1927 de către Ministerul de Finanțe în potriiva sentinței cu No. 292 pronunțată în ziua 22 Octombrie 1926 de Tribunalul Buzău S. I. prin care s'a admis apelul făcut de Nae C. Barzic din Comuna Mărunțișu Jud. Buzău contra procesului-verbal de contravenție la legea timbrului, aprobat pentru suma de lei 600 taxă și amendă.

Având în vedere motivul de recurs astfel formulat:

„Violarea art. 1295 cod. civil combinat cu art. 44 alin. 2, 48 și 56, 75, 76 și urm. din legea timbrului din 1920 și exces de putere”.

Având în vedere cererile și susținerile părților.

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată următoarele:

Prin procesul-verbal din 7 Iunie 1926, intimatul Nae G. Barzic și Maria Petrache Vasile, au fost puși în contravenție la legea timbrului, pentru faptul că la vânzarea intervenită între dânsii, cu privire la un teren din comuna Măruntș, județul Buzău, n'au plătit taxa de înregistrare de 50 la sută conform art. 44 alin. 2 din legea timbrului din anul 1920.

În contra acestui proces-verbal, Nae G. Barzic a făcut apel înaintea Tribunalului Buzău Secția I-a, care prin sentința cu No. 292 din 28 Octombrie 1926 reformează procesul-verbal de contravențiune, motivând că între contravenienți neintervenind un act de vânzare scris, ci numai o convenție de vânzare care a fost posterior constatată prin cartea de judecată Nr. 112 din 4 Martie 1926 a județului rural Pătârlagele, nu este loc la aplicarea taxelor din legea timbrului, pe baza cărora s'a încheiat procesul-verbal de contravenție.

Considerând că, potrivit art. 44 alin. 2 din legea timbrului, sunt supuse taxei de înregistrare de 5 la sută lei, vânzările de bună voie de bunuri imobiliare, fără a distinge dacă vânzarea a fost constatată prin act scris sau nu.

Că deci legiuitorul nu a înțeles să supună la taxa de mai sus numai actele constatatoare ale vânzării, căci în acest scop s'ar fi exprimat spunând: „actele de vânzare”, ci a înțeles să supună taxei de înregistrare convențiunea de vânzare însăși.

Că, chiar atunci când vânzarea este făcută sub condiție, după cum pretinde intimatul în recurs, că a fost în speță, încă legiuitorul prin art. 48 arată că taxele de înregistrare vor fi consemnate și dacă vânzarea nu va mai avea loc, Ministerul de Finanțe va dispune restituirea lor.

Că, deci, Tribunalul Buzău, prin sentința atacată cu recursul de față, admițând apelul contravenientului, pe motiv că taxele de timbru și înregistrare nu urmează a fi percepute decât în cazul când o vânzare a fost constatată prin act scris, a violat dispozițiunile art. 44 alin. 2, 48, 56, 75 și 76 și urm. din legea timbrului, astfel că această sentință urmează a fi casată, admițându-se recursul Ministerului de Finanțe.

Pentru aceste motive, casează.

Semnați: *G. T. Ionescu, P. Davidescu, I. Petrescu, I. Floares, S. Rădulescu.*

JUDECĂTORIA OCOL MIXT RĂMNICU-SĂRAT

Audiența dela 25 Decembrie 1927

Radu C. Gheorghiu, judecător

Alexandrina Istrate cu Ion T. Istrate și alții

VĂDUVĂ SĂRACĂ.—DREPTUL SĂU ÎN SUCCESIUNEA BĂRBATULUI.

—CONCURENȚĂ CU COLATERALII.—ART. 684 COD. CIV.

VĂDUVĂ SĂRACĂ.—ASCENDENT PRIVILEGIAT.—DREPTUL SĂU DE SUCCESIUNE.—PREFERINȚĂ.—ART. 684 COD. CIV.

1. Din forma alternativă în care este redactat art. 684 cod. civil nu se poate deduce că atunci când soția vine în concurență atât cu rudele de sus cât și cu cele colaterale vocați-

unea ei la succesiune ar dispărea, deoarece această formă alternativă este o simplă inadvertență a legiuitorului, astfel că urmează a se recunoaște văduvei sărace un drept succesoral atât în cazul când ar veni la succesiunea bărbatului în concurență cu rude de sus, cât și atunci când concurența s'ar ivi și cu moștenitorii colaterali.

2. Cu toate că din textul art. 684 c. civ. ar rezulta că în concurență cu rudele de sus, prin urmare și cu ascendentul privilegiat, văduva săracă are a lua o pătrime în plină proprietate din averea bărbatului, ceea ce ar duce la concluziunea ca văduva să treacă înaintea unui asemenea ascendent, totuși pătrimea cuvenită ascendentului fiind garantată sub forma unei rezerve ireductibile. dreptul său trebuie să aibă preferință, trecând înaintea celorlalți moștenitori prin urmare și înaintea văduvei sărace.

No. 1135. — Admisă acțiunea făcută de Alexandrina Istrate în proces cu Ion T. Istrate și alții,

S'a ascultat D-l adv. C. Teodorescu pentru reclamantă, în lipsa părăților,

Judecătoria,

Asupra acțiunii făcute de Alexandrina Apostolache Istrate cu petiția înreg. la No. 1475 din 1926, prin care cere ca contradictor cu pîrîții Const. Istrate, Gheorghe Istrate, Lina Mantea Jercan cu autorizația soțului său Mantea Jercan, Ion T. Istrate și Dobre Istrate, acesta din urmă minor reprezentat prin tutorele ad-hoc Gh. Bănulescu, să se facă partajarea averii rămasă pe urma defunctului ei soț, Apostolache Istrate, atribuindu-se cota legală și totodată a se obliga moștenitorii să-i plătească suma de 20000 lei alimentele și vesmintele anului de doliu.

Având în vedere actele și lucrările dosarului, cum și susținerile părților din care se constată, în fapt, că Apostolache Istrate moare la București în luna Noembrie 1925, lăsând ca avere un hectar și douăzeci și cinci arii loc arabil pe teritoriul comunei Galben și șaptezeci și cinci arii loc arabil pe teritoriul comunei Ghergheasa, iar ca moștenitori soția sa, văduvă săracă, Ion T. Istrate, tată al defunctului și frații din aceeași căsătorie: Constantin, Gheorghe și Dobre Istrate și Lina Manta Jercan.

Având în vedere că reclamanta cere prin acțiunea sa, fiind văduvă săracă și pe temeiul art. 648 c. civ., ca față de moștenitorii de sânge: tată, frați și soră rămași pe urma defunctului ei soț, să-i se recunoască dreptul la cota legală, ordonându-se efectuarea partajului.

Având în vedere că dacă este adevărat că legiuitorul român în materie de succesiune ab-intestat regulează drepturile după ordinea prezumată a preferințelor defunctului și după afecțiunile sale naturale, nu este însă mai puțin adevărat că în ceea ce privește drepturile văduvei sărace s'a îndepărtat dela această tacită inter-

pretare a voinței defunctului și, inspirat din legiurile noastre vechi, Codul Caragea, legiuire a cărei origine sunt novelele 22 și 55 ale lui Justinian, a regulat aceste drepturi prin art. 684 c. civ. acordând văduvei sărace în lipsă de descendenți în toate cazurile $1/4$ în plină proprietate, fie că vine în concurs cu rude de sus, fie că vine în concurs cu rude de alături.

Considerând că din forma alternativă în care este redactat menționatul text nu se poate deduce că atunci când,—cum este în speță,—soția vine în concurență atât cu rudele de sus cât și cu cele colaterale, vocațiunea ei la succesiunea fostului ei soț ar dispărea; că, în adevăr, oricari ar fi rigiditatea ce s-ar da principiului că nu poate exista un succesor ab-intestat fără un text formal de lege, un asemenea principiu nu poate fi însă aplicat speței, dispozițiunile art. 684 c. civ., recunoscând văduvei sărace un drept succesoral atât în cazul când ar veni la succesiunea bărbatului în concurență cu rude de sus cât și atunci când concurența s-ar ivi între ea și moștenitorii colaterali.

Că dacă menționatul text a fost redactat într-o formă alternativă aceasta trebuie privit cel mult ca o inadvertență ce cată a fi cercetată de o bună interpretare, fără a se putea pretinde prin aceasta că se adaugă la lege, și cu atât mai mult cu cât același text chiamă pe văduva săracă la moștenire chiar când vine în concurs cu descendenți, iar în toate celelalte cazuri dreptul său se fixează același, la o pătrime.

Considerând că o soluționare contrarie nu se poate deduce nici din dispozițiunile art. 673 c. civ., susținându-se că întrucât acest text acordă ascendenților jumătate sau numai un sfert, după cum au supraviețuit amândoi sau numai unul, iar restul colateralilor, rezultă că nu mai rămâne nimic pentru văduva săracă,—întrucât acest articol regulează cazul când ascendenții vin în concurs cu colateralii privilegiați, iar nu cazul când, ca în speță, ascendenții vin în concurs cu văduva săracă a defunctului, situațiune regulată de dispozițiunile art. 684 c. civ.

Că, astfel fiind, dreptul succesoral al văduvei sărace atunci când bărbatul lasă rude atât de sus cât și de alături, cată a se admite și rămâne a se determina întinderea acestui drept în raport cu acela al ascendentului și acela al colateralilor privilegiați.

Considerând că pentru deslegarea acestei probleme de drept controversate, s'au emis în doctrina și jurisprudența noastră trei sisteme: un prim sistem după care succesiunea s'ar împărți în cinci părți, luând tatăl o cincime, soția o cincime și frații trei cincimi; un al doilea sistem în care văduva săracă are dreptul la, una din patru părți în plină proprietate din întreaga avere rămasă în urma soțului său, înaintea ascendentului care urmează a lua una din cele trei părți rămase după scăderea dreptului soției sărace care trebuie preferată din cauza specialității dreptului acordat ei de art. 684 c. civ.; și în fine un al treilea sistem în care văduva săracă ia un sfert în plină proprietate

luându-și însă partea după ce ascendentul a cules o pătrime din întreaga succesiune.

Considerând că dela început trebuie înlăturată soluționarea dată de partizanii primului sistem ca fiind arbitrară și nejuridică; că, în adevăr, prin această soluționare s'ar reduce partea fiecăruia din moștenitori fără nici o bază de text sau de principiu, micșorându-se chiar partea văduvei care este asigurată prin art. 684 c. civ. ca un drept special și mai mult încă chiar partea ascendentului asigurată printr-o rezervă ireductibilă,—ceace este inadmisibil.

Considerând că soluționările date de partizanii celui de al doilea și celui de al treilea din sistemele enunțate sunt de acord a se da ascendentului și soției câte o pătrime în plină proprietate și că distincțiunea dintre aceste sisteme privește numai chestiunea de a ști care dintre dânsii urmează a avea proprietatea.

Considerând că deși din textul art. 684 c. civ. ar rezulta că în concurență cu rudele de sus, prin urmare și cu ascendentul privilegiat, văduva săracă are a lua o pătrime în plină proprietate din averea bărbatului, ceace ar duce la concluziunea că văduva să treacă înaintea unui asemenea ascendent, totuși—și cu toată specialitatea dreptului soției,—pătrimea cuvenită ascendentului fiind garantată sub forma unei rezerve ireductibile, chiar împotriva liberalităților pe cari bărbatul le-ar face și contra cărora ascendentul are acțiunea în reducere, dreptul unui asemenea ascendent trebuie să aibă preferință, trecând înaintea celorlalți moștenitori și prin urmare și înaintea văduvei sărace.

Că în soluționarea contrarie s'ar pune într-o flagrantă contradicție intențiunea legiuitorului în măsurile de dânsul luate pentru asigurarea rezervei ascendentului, chiar împotriva voinței dispunătorului și cazul când același legiuitor stabilește ordinea succesorală ab intestat, contrarietate pe cari nici un motiv rațional nu o legitimează.

Că în consecință dreptul ascendentului privilegiat, în speță al tatălui pîrit Ion T. Istrate, garantat sub forma unei rezerve ireductibile, urmează a se păstra integral, așa în cât pătrimea cuvenită acestui moștenitor, cată să fie aleasă din întreaga masă succesorală, ordonându-se în acest scop o primă divizare a acestei masse în patru părți egale.

Că mai departe dreptul succesoral al văduvei sărace raportat la dreptul succesoral al colateralilor privilegiați constituind pe de o parte un drept de o natură cu totul specială, întemeiat pe o legătură de afinitate, iar pe de altă parte cota din succesiune cuvenită colateralilor nefiind garantată prin o rezervă ireductibilă, urmează în mod evident că dreptul acestor din urmă moștenitori trebuie să cedeze drepturilor soției, cari vor trece înaintea celorlor lor.

Că, în consecință, urmează a se ordona divizarea celor trei părți rămase în urma alegerii pătrimei ce se cuvine tatălui rezervatar, în alte patru părți egale, soția reclamantă urmând a culege una din aceste patru părți în plină proprietate.

Că, în fine, mai departe, urmează a se ordona divizarea celor trei părți rămase din a doua di-

vizare, după ce soția reclamantă va fi cules partea sa, în alte patru părți egale cari, potrivit dispozițiilor art. 674 c. civ. se vor lua câte o parte de către frații din aceeași căsătorie, piriții Constantin, Gheorghe și Dobre Istrate și Lina Mantea Jercan.

Având în vedere că prin acțiune reclamanta cere încă a se obliga piriții moștenitori la plata sumei de 20.000 lei ce reprezintă obligațiunea, alimentele și veșmintele anului de doliu.

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 1.279 din codul civil, dacă căsătoria se desface prin moartea bărbatului, femeia are alegerea să ceară pentru cursul anului de doliu sau dobânzile ori fructele dotei sale, sau alimente din succesiunea bărbatului său și în toate cazurile abitațiunea în cursul acestui an și veșmintele de doliu trebuiesc a se procura femeii din succesiunea bărbatului.

Considerând că este constant în doctrină și jurisprudență că acest drept pe care art. 1.279 din c. civ., îl acordă femeii văduve, este cu totul distinct de dreptul conferit ei prin art. 684 din codul civil; că în adevăr, cel dintâi este un drept de creanță asupra succesiunii ce cată a fi acordat, indiferent de situațiunea materială a soției, pe când cel de al doilea, este un drept de succesiune în averea bărbatului mort, subordonat condițiunii de sărăcie și că, astfel fiind, soția văduvă săracă poate cumula aceste drepturi, valorificându-le printr-o aceeași acțiune în justiție, cum se face în speță, sau prin acțiuni distincte.

Considerând că dispozițiile art. 1.279 din codul civil trebuiesc înțelese, — interpretare ce tinde a deveni constantă în doctrină și jurisprudență. — în sensul că creanța alimentară pe care soția o are asupra succesiunii soțului său este subordonată unei singure condițiuni, aceea ca atunci când soția este înzestrată, să renunțe la dobânzile și fructele dotei sale în favoarea succesiunii, situația sa materială fiind altfel indiferentă, că această creanță o are chiar femeia neînzestrată, dacă însă este săracă și, în fine, că în ceea ce privește obligațiunea și veșmintele de doliu ele sunt datorite soției în toate cazurile și fără nici o distincțiune.

Că, astfel fiind, și întrucât în speță nu se face dovada că reclamanta ar fi fost înzestrată și ar fi optat pentru dobânzile și fructele dotei sale, iar pe de altă parte fiind bine stabilită calitatea sa de soție săracă, — al doilea capăt de cerere al acțiunii este deasemenea fondat și în consecință, apreciind, urmează a se obliga moștenitorii piriți să plătească reclamantei 10.000 lei reprezentând abitațiunea, alimentele și veșmintele anului său de doliu.

Pentru aceste motive, redactate de d. Radu C. Gheorghiu, jude-ajutor, — admite în principiu și în parte acțiunea.

Semnat: Radu C. Gheorghiu

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

SEDUCTIUNE. — Promisiune de căsătorie. — Manopere dolosive. — Individ căsătorit. — Art. 340 c. civ. fr. (307 c. civ. r.).

Seductiunea nu poate fi reținută ca drept cauză a cercetării paternității decât dacă promisiunea de căsătorie sau manoperele dolosive sunt indiscutabil stabile.

Faptul unui individ de a ascunde metresei sale că este căsătorit nu constituie o manoperă dolosivă.

Nu pot constitui un început de probă scrisă a seductiunii pretinse scrisorile amantului adresate metresei sale care nu fac verosimile faptele aleagate.

Colmar, 22 Martie 1927. — Rep. Sirey, No. 11, 1927.

* * *

DONAȚIUNE DEGHIZATA. — Vânzare sub rezerva uzufructului. — Imputațiune.

Art. 918 c. civ. fr. (845 r.) declarând că valoarea bunurilor înstrăinate cu rezerva de uzufruct unui succesibil în linie directă va fi socotită în porțiunea disponibilă, iar excedentul, de este, se va trece în masa succesiunii, a creat o prezumție legală de gratuitate și de simulațiune care nu poate fi distrusă decât prin proba contrară.

Este locul a se aplica art. 901 c. civ. fr. după care pentru a face o donațiune între vii, trebuie a fi cu mintea înrteagă (sain d'esprit), când ne aflăm în fața unei donațiuni deghizate sub forma unui contract cu titlu oneros.

Trib. Dijon, 24 Mai 1927. — La Loi, 1 Sept. 1927.

* * *

OPERAȚIUNI DE BUURSA. — Cumpărare. — Vindere cu beneficiu. — Ordine legate. — Executare parțială.

Bancherul care a primit de la un client al său, deprins cu afacerile de burză, ordinul următor: „Binevoii a cumpăra, mai întâi, 25 platine cu prețul cel mai avantajos, vindeți în urmă 25 platine cu 25 fr. beneficiu, ordine legate”, nu poate fi încredințat că a cumpărat valorile indicate și nu le-a putut revinde din cauza scăderii cursurilor.

Și clientul care a dat ordinele, nu este fondat a pretinde că bancherul, neputând să execute decât ordinul de cumpărare iar nu și pe acela de vânzare, ar fi trebuit să anuleze întreaga operație, fiindcă cele două ordine fiind legate, el n'a îndeplinit mandatul său decât pe jumătate.

C. Paris, 17 fevr. 1926.

S. 1927, I. 160

BIBLIOGRAFIE

A apărut noua lucrare a d-lui C. Hamangiu, consilier la Inalta Curte de Casație, în colaborare cu d-nii I. Rosetti Bălănescu, și Al. Băicoianu, doctori în drept din Paris.

TRATAT DE DREPT CIVIL ROMAN Volumul I

Cuprinzând: Fundamentul și izvoarele Dreptului. — Teoria actelor juridice. — Persoanele. — Familia. — Domiciliul. — Absența. — Starea civilă. — Căsătoria. — Divorțul. — Filiațiunea. — Adopțiunea. — Incapabili. — Puterea părintească. — Interdicția. — Persoane juridice. — Bunuri. — Teoria posesiunii.

Lucrarea va cuprinde 3 volume. — Prețul volumului lei 600.